

2019 – DOSARELE PATRIMONIULUI (XLVII):

nenorocita psihologie a mitrei! - dorul de a parveni! - ucenicul cel rău ...
- model de toleranță și de înțelegere a scopurilor înalte ...!

Ioan Slavici
1848-1925

practica alegerilor ... impunerea, în exclusivitate, a reușitei candidaților maghiari în dauna celor ai altor națiuni

model de toleranță și de înțelegere a scopurilor înalte, în numele cărora luptau împreună, ambele „strane” fără a căuta motive de orgoliu și de dezbinare ...

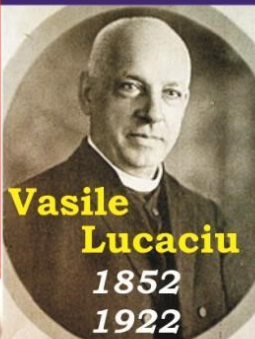
ducea această luptă în ființa sa văzută, în ținuta și glasul său, în atitudine și gest

István Tisza
prim ministru
1861- 1918

Înainte de-a fi români sau unguri, suntem făpturile lui Dumnezeu, create în numele unui Bine universal!

Vasile Lucaciu
1852
1922

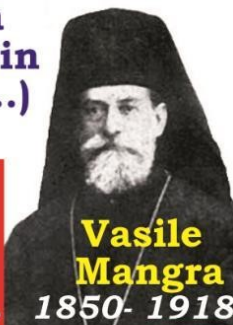

I dorul de a parveni, pofta de a ajunge în scaunul vlădicesc, prin ajutorul guvernului (maghiar ...) și prin iertarea noastră ...

Vasile Mangra s-a lăsat sedus.

II Cel ce i-a întins capcana, cel ce l-a ademenit și apoi l-a vrăjit a fost contele Tisza István.

Vasile Mangra
1850- 1918

sagunism - tribunism - sămănătorism

prin cultură un organism social!

RO 2019.EU

În 1910, Lucaciu cunoaște eșecul la Beiuș, în timp ce Mangra câștiga locul de deputat la Ceica. Istoricul dr. Blaga Mihoc (n.1943) explica situația: «reușita candidaților români în campania electorală era o excepție, căci practica alegerilor pe care constituția le declară libere, evidenția întotdeauna cele mai mari abuzuri. (...) Procedurile brutale urmăreau un singur scop – impunerea, în exclusivitate, a reușitei candidaților maghiari în dauna celor ai altor națiuni». Izbucnind primul război mondial, Lucaciu se refugiază în Regatul României, militând pentru alianța cu Antanta și intrarea României în război; este ales președintele „Ligii pentru unitatea culturală a tuturor românilor”. Despre activitatea lui V. Lucaciu în această perioadă relatează dr. Florin Ardelean: «... în decembrie 1914 primește o misiune (...) de a pleca la Roma și de-a influența în favoarea noastră intențiile italienilor, mai cu seamă pe baza faptului că, în timpul studiilor sale din Cetatea Eternă își formase o foarte bună imagine în cercurile Curiei papale. (...) Vasile Lucaciu caută pe toate căile să constituie un corp de armată format din prizonieri ardeleni căzuți în mâinile rușilor sau o unitate de voluntari alcătuită din refugiați (...) Evenimentele nefavorabile – ofensiva germană, ocuparea Bucureștiului, Turtucaia, retragerea în Moldova - l-au întristat, dar nu l-au determinat să dezarmeze. Astfel, în anul 1918, când soarta României părea pecetluită, pleacă în Statele Unite, în fruntea unei delegații, cu scopul de a face cunoscute interesele noastre peste ocean, de-a trezi simpatia yancheilor și de-a mobiliza cei peste 200 de mii de români stabiliți acolo. Prin strădaniile

sale, ale fiului său, Epaminonda, și ale altora, se constituie un corp de armată format din emigranți români. Acesta va lupta pe frontul de Vest, în ultimele luni ale războiului. La 5 iulie 1918 s-a constituit „**Liga română**” din SUA, organizație ce a militat activ pentru interesele țării și pentru difuzarea culturii noastre în America. Întors pe vechiul continent, Vasile Lucaciu se stabilește, în vara anului 1918, la Paris, unde va fi foarte activ, alături de Octavian Goga, Nicolae Titulescu și Tache Ionescu. Împreună vor pune bazele „**Consiliului Național al Tuturor Românilor**” (septembrie), transformat puțin, mai apoi în „**Consiliul Național al Unității Române**”. Ziua de 1 Decembrie îl găsește în Italia, în mijlocul legiunii de voluntari români, mereu gata de-o nouă acțiune în numele unui crez niciodată fanat (...). Nicolae Iorga i-a recunoscut sacrificiul și i-a apreciat devotamentul în acțiunile întreprinse pentru «**eliberarea de sub apăsarea unei trufașe clase de magnați, a unei caste de funcționari, dresați pentru prigonire ... Vasile Lucaciu a fost omul care ducea această luptă în ființa sa văzută, în ținuta și glasul său, în atitudine și gest**”. Fin observator al realităților transilvane, ale Imperiului Austro-Ungar, în globalitatea sa, a știut să fie echilibrat și să conlucreze alături cu biserica soră, cea ortodoxă, în numele acelorași idealuri. De aici aprecierea de care se bucura și în ochii episcopului Roman Ciorogariu, cel care povestește cum Vasile Lucaciu nu pregeta să intre în bisericile ortodoxe și să predice în numele intereselor românești, rămânând consecvent, totuși, cu ideile sale catolice. Acest comportament este un **model de toleranță și de înțelegere a scopurilor înalte**, în numele cărora luptau împreună, ambele „**strane**”, fără a căuta motive de orgoliu și de dezbinare». Destinul tragic al celor doi mari oameni politici este puțin cunoscut și prea puțin analizat de istoria națională.

Istoricul dr. Florin Ardelean prezintă trei ipoteze privind motivele pentru care Vasile Mangra „**și-a abandonat neamul**”. **Prima ipoteză** este motivată de tribunistul Octavian Goga (în 1911), în care poetul rășinărean afirma: «Vasile Mangra fusese motivat în demersul său oportunist de „**dorul de a parveni**, pofta de a ajunge în scaunul vlădicesc, prin ajutorul guvernului (maghiar – n.n.) și prin iertarea noastră”, ceea ce l-ar fi mânat din spate ar fi fost „**nenorocita psihologie a mitrei, care a orbit pe mai mulți oameni din clerul nostru superior**”. Explicația poetului și publicistului din Rășinari este, mult prea simplistă, influențată de patima de-a fi fost martor la o trădare cu totul neașteptată. De un astfel de gest (lăcomie, pur și simplu) sunt capabili doar oamenii mediocri, cupizi, primitivi în bună măsură, incapabili de cel mai mic proiect spiritual. Or, **Mangra nu a fost un astfel de om**. Dimpotrivă, toți i-au remarcat inteligența, spiritul polemic, rafinamentul intelectual, drept pentru care, pe merit, a fost primit în Academia Română. Un om cu o astfel de personalitate nu face figură de nesățul, de ins predestinat îmbuibării ca scop de-o viață, fie și în numele obținerii mitrei.

A doua ipoteză este cu mult mai plauzibilă. Vasile Mangra s-a lăsat sedus. Cel ce i-a întins capcana, cel ce l-a ademenit și apoi l-a vrăjit a fost contele Tisza István. O personalitate, un om influent în epocă. Capabil de-o „**captatio**” greu de refuzat, acesta și-ar fi găsit în credulul preot român o victimă ideală. Un intelectual în plină ascensiune, dar încă fără a fi ajuns la un stadiu al perfecțiunii de sine convenabil, un spirit deschis gata să admire pe cel detectat ca fiind un magistru plin de forță și de farmec. Vasile Mangra nu i-a sesizat dimensiunea malefică. Ori poate nu a fost dispus să i-o constate. A crezut în vorbele celui pentru care românii erau considerați frații

maghiarilor, mai precis acei frați pierduți din cauza unor împrejurări istorice vitrege, dar, în sfârșit, recuperați la timp, numai bine pentru a croi împreună un destin comun și fericit. Pentru prima dată auzea un astfel de mesaj, în care românii și ungurii nu erau priviți sub chipuri diabolizate, vrăjmași ireductibili în fața istoriei. Cine n-ar fi marșat, dacă ar fi trăit la sfârșitul secolului al XIX-lea, într-un oraș din Ardealul de Vest, spre un astfel de vis? Un idealist, în orice caz, ar fi făcut-o imediat. Iar Vasile Mangra avea alura unui astfel de idealist, un om îndemnat să creadă mai degrabă în bine și puritate, decât în rău și murdărie. Nicio clipă nu și-a imaginat că ar fi prostul care cade într-o manipulare ordinară. Îndoiala cu privire la dreptatea idealului său de luptă națională s-a destupat în fața unui discurs pe care astăzi l-am considera „corect politic”. **Înainte de-a fi români sau unguri, suntem făpturile lui Dumnezeu, create în numele unui Bine universal.** Ca față bisericească, V. Mangra era sensibil la un astfel de silogism. Patriotul din el a pălit în fața personajului animat de umanism și generozitate. Imediat în mintea lui s-a înfiripat un alt plan, de data aceasta asumat în numele iubirii, nu al urii. **I-a văzut pe români și pe unguri laolaltă, într-un Eden născut miraculos, dar irezistibil, din ruinele unei lumi nedrepte și cinice.** Atunci, la banchetul dat în cinstea lui Iosif Goldiș, celălalt drum i s-a arătat, iar calea n-a mai putut fi abandonată. **Seduția s-a consumat inexorabil.** Îmbrobodirea s-a manifestat exemplar, ca un exercițiu amăgitor, în care fascinația nu te lasă să vezi la doi pași în fața ta. **Să-și fi dat seama, ulterior, că a fost înșelat? Că idolul său e un manipulator pervers?**

Mai mult ca sigur, asta s-a întâmplat, căci Vasile Mangra avea suficient spirit critic pentru a nu poza în ins subjugat asemenea unui bou. Mult prea târziu, însă. Apoi, o minimă speranță a funcționat pe post de miraj.

Unde mai pui că, din moment ce te obișnuiești să fii înjurat de semenii tăi, bătut cu ouă și amenințat în permanență, o anume doză de masochism te poate determina să devii încăpățânat, un fel de martir à rebours.

Ucenicul cel rău are totdeauna propria lui aură magică.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xlvi-nenorocita-psihologie-a-mitrei-dorul-de-a-parveni-ucenicul-cel-rau--model-de-toleranta-si-de-intelegere-a-scopurilor-inalte-148564.html>

În: Tribuna, 24 noiembrie 2019